

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 1.Pf.20.540/2021/4.

A felperes: felperes, cím1

A felperes képviselője: dr. T. Tóth Balázs ügyvéd, cím2

Az alperes: alperes, cím3

Az alperes képviselője: Balsai Ügyvédi Iroda, cím4

A per tárgya: sajtó-helyreigazítás

Az elsőfokú bíróság: Budapest Környéki Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 10.P.20.085/2021/8.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a Kft. (cím3) részére 38.100 (harmincnolcezer-száz) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illeték az állam terhéen marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] A fellebbezés elbírálása szempontjából releváns tényállás szerint a felperes fenntartásában működő név6 nem újította meg a szerződését a név5 elnevezésű rendezvény szervezőivel. Erről 2020. augusztus 20-án „Kitiltva, de törve nem!-a baloldali városháza kicsinyes támadása a polgári és nemzeti érdekek ellen” címmel számolt be az alperes szerkesztésében megjelenő alperesi hírportál internetes hírportál. Közzétették a programszervezőnek erről született Facebook-bejegyzését is.

[2] név2 a felperes polgármestere hivatalos Facebook-oldalán az önkormányzat tevékenységéről rendszeresen beszámol. A 2020. augusztus 9-én megjelent „A név6 arra való, hogy ott színház legyen” című bejegyzésében köszönetét fejezte ki a rendőrségnek, beszámolt az aktuális gondok között a szűnyoghelyzetről, buszközlekedésről, költségvetési gondokról, a településrendezés helyzetéről, TAO támogatások felhasználásáról, az augusztus 20-ára

tervezett ünnepi programról. A színházzal kapcsolatosan azt írta: „A név6 vezetése, mivel a korábbi szerződés lejárt, nem kötött új szerződést a korábban a színházban tartott, az országgyűlési képviselő által szervezett név5re. Mivel a név6 szabályzatában - az állami és önkormányzati cégekhez hasonlóan - szerepel, hogy pártoktól és politikától függetlenül kell működnie, a továbbiakban azt szeretnénk, hogy a színház a művészet háza legyen. Politikai események megtartására a híresztelésekkel ellentétben továbbra is lehetőséget biztosít az önkormányzat, például a korábban is hasonló rendezvényeknek helyt adó Művelődési Központ.”

[3] Az alperes szerkesztésében megjelenő alperesi hírportál internetes hírportálon 2020. augusztus 12-én „név2 saját Facebook-bejegyzésével leplezte le önmagát – az ő utasítására tilthatták ki a név5t a színházból” címmel jelent meg egy cikk, melyben visszautaltak a név5 elnevezésű program helyszínével kapcsolatos korábbi közleményükre. A polgármester bejegyzését az esettel kapcsolatosan úgy értékelték az, hogy „...a név6at havi szinten piaci áron bérlő szervezők rendezvényét kitiltja, az egyértelmű üzenet: A felperesi városvezetők a baloldali véleménydiktatúra mintáját akarják létrehozni. Egy olyan várost, ahol nem szabad kérdezni, ahol csak az kap szót, aki széles mosollyal dicséri név2ot.” Kritizálták a polgármestert azért, mert „visszavágta” a színház költségvetését és mert jelentős összegű kormányzati színház-támogatási összegről mondott le, miközben azt hangoztatja, „azt szeretnénk, hogy a színház a művészet háza legyen.”

[4] A felperes 2020. augusztus 18. napján helyreigazítási kérelemmel fordult az alpereshez, amely nem vezetett eredményre, ezért a felperes a bíróságon 2020. szeptember 6-án előterjesztett keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a helyreigazítás közzétételére. E szerint tegyen közzé a alperesi hírportál nyitó oldalon 24 órán keresztül önálló hírként, valamint a sérelmezett cikkbe ágyazva, a cikk címe alatt, a lead felett a cikk elérhetőségének teljes idejére, de legalább 30 napig, a sérelmezett cikk tipográfiai jellemzőivel azonos szerkesztéssel közleményt: „Helyreigazítás felperesra vonatkozó valótlan tényállítás miatt”, „A alperesi hírportál oldalon „név2 saját Facebook-bejegyzésével leplezte le önmagát – az ő utasítására tilthatták ki a név5t a színházból” című, 2020. augusztus 12-én megjelent cikkünkben valótlanul állítottuk, hogy név2, felperesának polgármestere bármilyen rendezvényt kitiltott a név6”

Kötelezze az impresszum szerint megjelölt jogi személyt a perköltség viselésére.

Arra hivatkozott, hogy az a körülmény, hogy a polgármester egyetértett a színház döntésével nem jogosítja fel az alperest annak állítására, hogy a döntésre utasította volna a színház vezetését.

[5] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a sérelmezett írásban a polgármester Facebook-bejegyzésére reagált, az abban írtakról alkotott véleményét tette közzé, amely helyreigazításnak nem lehet tárgya. Amennyiben egy város polgármestere a saját Facebook-oldalán arról nyilatkozik, hogy egyetért a név5ek megszüntetésével, mert azt szeretnék, hogy a színházban ezt a rendezvénysorozatot a jövőben ne tartsák meg, akkor ez interpretálható akként, hogy az erről szóló döntés neki is betudható. Ez a felvázolt állapot jellemezhető az alperes által közölt módon még akkor is, ha az általa használt kifejezés – „az ő utasítására tilthatták ki” – erősebb indítékot jelent a köznyelvben. A felperes nyilatkozatát nem torzította és nem ferdítette el, maga a felperes hivatkozott arra, hogy a színház vezetésével közösen kívánják ezt az állapotot fenntartani.

Álláspontja szerint a felperes az előzetes eljárás során a sajtószervhez eljuttatott kérelmében a helyreigazítás közzétételének módját nem határozta meg, ezért erre vonatkozó kérelmet a keresetében sem terjeszthet elő.

[6] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította és kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 36.000 forint + áfa perköltséget. Rögzítette, hogy a felperes a költségeit maga viseli. Megállapította, hogy a felperes személyes illetékmentességére és a per tárgyi illetékfeljegyzési jogos voltára tekintettel az előzetesen meg nem fizetett 36.000 forint elsőfokú, továbbá a megelőző eljárásban felmerült 48.000 forint fellebbezési eljárási illeték a Magyar Állam terhén marad.

[7] Indokolásában rögzítette, hogy a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) 4. §-a szól a sajtó szabadságáról, míg a 12. § állapítja meg a sajtó-helyreigazítási jogot, valamint a 13. § és 20. §-ai állapítják meg a sajtó kötelezettségeit. Ismertette a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 495. § (1) bekezdését, megállapítva, hogy a felperes a keresetét határidőben terjesztette elő.

[8] Érdemben a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának a sajtó-helyreigazítási perekre irányadó 12. számú állásfoglalásában rögzítetteket szem előtt tartva vizsgálta a sérelmezett közleményt. Úgy ítélte meg a cikk írója a véleményét osztotta meg arról a folyamatról, amelyet a név6 vonatkozásában az utóbbi időben és történések mentén látni vélt és amely név2, a felperesi önkormányzat polgármesterének személyéhez is köthető. A cikkből és annak címéből az is kiderül, hogy a perbeli cikk írója nem tényállítást fogalmazott meg, hanem feltételezését, véleményét osztotta meg az olvasókkal. A cikk címében alkalmazott feltételes mód semmiképpen nem tekinthető tényállításnak (befejezett múltnak). A polgármester mondanivalójának tartalmi megváltoztatást nem jelenti a cikk címében használt az „ő utasítására tilthatták ki” kifejezés. A sajtó szabadsága alapján a cikk írója a felperesi kulturális életéről, abban a név6tal kapcsolatosan osztotta meg véleményét az átlag olvasóval.

[9] A perköltségről a felperes pervesztességére tekintettel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a Pp. 82. §, illetőleg 83. § (1) bekezdése alapján határozott.

[10] Az elsőfokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést.

Kérte, hogy a másodfokú bíróság a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontjában meghatározott jogkörében eljárva a megállapított tényekből eltérő következtetést vonjon le és állapítsa meg, hogy a per tárgyat képező cikkben közölt, felperes által sérelmezett tényállítás vonatkozásában – miszerint a polgármester utasítására tiltották ki a név5 rendezvényt a színházból – az alperes sajtó-helyreigazításra köteles és ez alapján akként változtassa meg az elsőfokú ítéletet, hogy a felperes keresetének teljes mértékben helyt ad. Az alperes kiadójaként működő Kft.-t a Pp. 499. § (1) bekezdése alapján az első- és másodfokú eljárás illeték- és perköltségének viselésére kötelezze azzal, hogy a felperesnek járó ügyvédi munkadíjat csatolt megbízási szerződés alapján 100.000 forintban állapítsa meg.

Fenntartotta, hogy a sérelmezett közlés tényállítás, amely miatt annak valótlanúsága esetén helyreigazítás kérhető az Smtv. 12. § (1) bekezdése alapján.

Az, hogy a polgármester utasítására tiltották ki egyes rendezvényeket a név6ból egyértelműen objektíve igazolható, azaz bizonyítható, következésképpen tényállítás. Az utasítás ugyanis valamilyen irányító rendelkezés, egy cselekvés, eljárás, magatartás módjára, egy feladat célszerű végrehajtására, elvégzésére vonatkozó (kötelező) követendő útmutatás, azaz a való világban létező, érzékelhető történés. Önmagában a címben alkalmazott feltételesmód használata nem igazolja a közlés vélemény jellegét. A cikkben ugyanis maga az alperes is tényként hivatkozik a szervezők rendezvényének „kitiltására”.

Ezen túlmenően amennyiben a véleménynyilvánítás valótlan tényen alapul, akkor a véleménynyilvánítás osztja a valótlan tényállítás jogi megítélését, következésképpen a ténybelileg megalapozatlan véleménynyilvánítás éppúgy – és azonos jogalapon – jogellenes,

mint az alapját képező valótlan tényállítás. Abból, hogy a polgármester a színház vezetésének döntését kommentálva többes számot használ, nem lehet okszerűen arra következtetni, hogy hatáskörét túllépve, a színház autonómiáját megsértve avatkozott bele drasztikusan a színház ügyeibe. Mindössze azt jelenti a döntéssel egyetértett.

Érvelése alátámasztására számos eseti döntésre hivatkozott és fenntartotta az elsőfokú eljárásban a 8/2018. (VII. 5.) AB határozat alkalmazhatóságával összefüggő okfejtését.

[11] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte és azt, hogy kötelezze a másodfokú bíróság a felperest 38.100 forint ügyvédi munkadíj megfizetésére.

Arra hivatkozott, hogy az alperes a név5ek rendezvény sorsáról nyilvánosságra került eseményekkel összefüggésben számolt be és a felperes saját Facebook-oldalán megjelent reakcióról. Azt akként interpretálta, hogy maga név2 kellett legyen, aki az ügyben az érdemi döntést meghozta, mivel a név5ek rendezvénysorozat szerződésének meg nem újításával kapcsolatos elhatározást a saját kommunikációs csatornáján kommentálta többes szám első személyben beszámolva arról.

Az nem képezte vita tárgyát, hogy a perbeli közlés közügyben történő megszólalás, mely esetben a szólásszabadságnak a lehető legszélesebb körben kell érvényesülnie, a sajtónak jogában áll értékelni, akár bírálni is a név2 által elmondottakat. A társadalmi, politikai, tudományos, művészeti vita során olyan tényállítások, tényközlések is megjelenhetnek, melyekre vonatkozóan esetenként éppen a rendelkezésre álló előzmények, adatok alapján állított, illetve feltételezett tények valósága vagy valótlansága a vita tárgya. A kialakult bírói gyakorlat szerint továbbá nincs helye sajtó-helyreigazításnak olyan közléssel kapcsolatban, melyben az érintett nyilatkozatát más személy véleményezi, értelmezi, és az eredeti nyilatkozatot a sajtó eltérően értelmezi, de valótlan tényközlést nem tesz és a való tényeket sem tünteti fel hamis színben. Az eltérő értelmezés lehetséges határai körében pedig az Alkotmánybíróság azon megállapítása irányadó, amely szerint a politikai diskurzusok és közéleti viták elválaszthatatlan részét alkotja a közügyek alakításában résztvevő személyek nyilvános bírálata is. [13/2014. (IV. 18.) AB határozat].

Eseti döntésekre is hivatkozott e körben.

[12] Álláspontja szerint a felperes túlságosan mereven, kategorikusan ítéli meg azt, hogy név2 közleményének interpretációja során az erről tudósító alperes milyen eszközökkel élhet, ezzel túllépve a fenti értelmezési keretet.

A PK 12. számú állásfoglalás II. pontjának helyes értékelése szerint a kifogásolt közlést véleménynyilvánításként kell értékelni, amellyel szemben helyreigazításnak nincs helye.

Megjegyezte, hogy a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatban is irányadó döntésként hivatkozott Csánics kontra Magyarország ügy indoklására figyelemmel értékítéletnek, következtetésnek minősülő közlés esetén is szükséges, hogy azt elegendő ténybeli alap támassza alá [(12188/06) 2009. január 20., 38. bekezdés]. A véleményyszabadság oltalma alatt a túlzó jellegű kritikát megfogalmazó, ámde vékony ténybeli alapokon nyugvó értékítéletek is állnak [EJEB, Dichand és mások kontra Ausztria, (29271/95), 2002. február 26., 52. bekezdés]. A jelen esetben név2 Facebook-posztja elegendő vékony ténybeli alap ahhoz, hogy – helyességétől vagy helytelenségétől függetlenül – a közéleti véleménynyilvánítás szabadsága alatt álljon az alperes minősítése, kritikája.

[13] A fellebbezés alaptalan.

[14] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntésével az alábbiak szerint kiegészített indokok mellett értett egyet.

[15] A Fővárosi Ítéltábla elsősorban azt rögzíti, hogy sajtó-helyreigazítási perekben annak eldöntése, hogy a felperes a perbeli igény érvényesítésére jogosult-e anyagi jogi kérdés, amiről a bíróságnak ítéletben kell döntenie. Ez következik az Smtv. 12. § (1) bekezdéséből, a PK 13. számú állásfoglalásból. A sajtó-helyreigazítás érvényesülési köre és az elbírálásnál irányadó szempontokról szóló PK 12. számú vélemény II. pontja értelmében a sajtó-helyreigazítás iránti igény elbírálásánál a sajtóközleményt a maga egészében kell vizsgálni, a keresetösségi jog ennek alapján állapítható meg.

Ebből az is következik, hogy a sajtó-helyreigazítás jogintézményének kettős céljára tekintettel még határozott ellenkérelem vagy fellebbezés hiányában is vizsgálendő, hogy az érintett fél, azaz az anyagi jog jogosultja kéri-e a helyreigazítás közzétételét.

[16] A perben az nem volt vitás, hogy a felperes a sérelmezett közlés érintettje, de az érintettség vizsgálata a Pp. 1. § (2) bekezdéséből következően nemcsak joga, de kötelezettsége is az eljáró bíróságoknak (Kúria Pfv.IV.20.473/2021.). Ennek megítélésénél annak van jelentősége, hogy a sérelmezett kijelentés a felperes személyét érintően fogalmazza-e meg a mondanivalóját, az ő cselekvőségét írja-e le.

[17] A cikk alapvetően a polgármester személyét helyezte középpontjába. Az általános közfelfogás a vezető személyével azonosítja az általa irányított szervezetet, amelynek tevékenysége mindig a mögötte álló személyek cselekedeteiben testesül meg. A Legfelsőbb Bíróság PK 13. számú állásfoglalás indokolása szerint lehetséges az is, hogy a sajtóközlemény név szerint vagy név nélkül határozatlan, burkolt utalásaival, bizonytalan megjelölésével többeket is sért. A sajtó-helyreigazítás személyiségvédelmi eszköz, amelyből következik, hogy valamennyi érintett személy a sajtóközlemény valamennyi olyan tényállításainak, illetőleg tényközléseinek a helyreigazítását kérheti, amelyek a személyére vonatkoznak.

[18] A perbeli írás a felperes fenntartásában álló színház egyik döntésében annak igazolását látja, hogy a felperesi városvezetők baloldali véleménydiktatúrát akarnak, ezt leplezi le a polgármester hivatalos Facebook-oldalán megjelent nyilatkozata, ami arra utal, hogy az „ő utasítására tilthatták ki a név5t a színházból”. A cikk homlokterében elsődlegesen a polgármester tevékenységének bírálata áll, a cikk azonban egyúttal a városvezetés, azaz a felperes tevékenységét is érinti, az írás előzményei alapján a felperes saját személyében is jogosult az Smtv. 12. § (1) bekezdése alapján sajtó-helyreigazítást követelni.

[19] Egyetértett a másodfokú bíróság az alperes által megfogalmazott érdemi védekezéssel. Helytállóan foglalt úgy állást az elsőfokú bíróság, hogy valótlán tényállítás hiányában a felperes keresete alaptalan, mert az alperes a felperes fenntartásában álló színház egyik döntésével kapcsolatos polgármesteri megnyilatkozással kapcsolatos véleményének adott hangot a sérelmezett közléssel. Ennek megítélésénél nem a sérelmezett közlés nyelvtani jellemzőinek van kizárólagos jelentősége. A sérelmezett sajtóközleményt – jellegénél fogva az annak alapjául szolgáló polgármesteri bejegyzéssel és az azt kiváltó sajtómegjelenéssel együttesen kell vizsgálni. A PK 12. számú állásfoglalás alapján csak ezen írások teljes kontextusában értelmezhető.

[20] Tényként az állapítható meg, hogy a név5 program szervezői a név6tal korábban fennálló szerződéses kapcsolatuk megszüntetését „kitiltásnak”, a „városháza kicsinyes támadásának” tekintették. A polgármester az önkormányzati tevékenységekről szóló beszámolójában adott hírt a színházi döntésről, mégpedig oly módon, hogy annak indokaként a színház politikamentessé tétele, mint a városvezetés igénye jelent meg. Ezt erősíti annak egyidejű közlése is, hogy az önkormányzat ilyen típusú rendezvényeknek másutt helyet biztosít. Ilyen előzmények fényében az a közlemény, hogy a polgármester Facebook-bejegyzése leleplezte azt, hogy az ő utasítására tilthatták ki a név5t a színházból a konkrét

utasítás meglétének bizonyítása hiányában is olyan logikai alapon kétségkívül megalkotható értékítélet, amely az Smtv. 12. § (1) bekezdés alapján helyreigazítás alapját nem képezheti.

[21] Az a felek között nem volt vitás, hogy az írás közügyben történő megszólalásnak minősül. Az Alkotmánybíróság pedig számos döntésében megerősítette, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jog a véleményt annak érték- és igazságtartalmára tekintet nélkül védi. Az általa helyesnek tartott véleményeket mindenki támogathatja, s a helytelennek tartott ellen felléphet. Mindez a szabadság csak másik hasonlóan magas szintű alkotmányos védelmet élvező jog veszélyeztetése esetén korlátozható, akkor is csak a legszükségesebb mértékben. Az Alkotmány a szabad kommunikációt biztosítja, s nem annak tartalmára vonatkozik. Ebben a processzusban helye van minden véleménynek, jónak és károsnak, kellemesnek és sértőnek egyaránt - különösen azért, mert maga a véleményminősítése is e folyamat terméke. {30/1992. (V.26.) AB határozat}. Az önkormányzat tevékenységéről beszámoló polgármesteri nyilatkozat az önkormányzati fenntartású színház döntéseiről és annak indokairól a közvéleményben megvitatható, arról szubjektív vélemény alkotható, amely még téves vagy valótlan volta esetén sem lehet helyreigazítás tárgya.

[22] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntését a Pp. 383. § (2) bekezdés alapján helybenhagyta.

[23] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 364. § utaló szabálya alapján alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése és a 499. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a szerkesztőség felett jogokat gyakorló jogi személy részére az ügyvédi munkadíjat, amelynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

[24] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték megfizetéséről a másodfokú bíróság a Pp. 101. § (1) bekezdése, a 102. § (1) és (6) bekezdése és a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján döntött.

Budapest, 2021. október 19.

Véghegy dr. Szabó Zsuzsanna s.k.
a tanács elnöke

dr. Kovaliczky Ágota s.k.
előadó bíró

dr. Kovács Helga s.k.
bíró